Täysistunto

Tiistai 17.10.2017 klo 14.00—17.34

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 137/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan. Tästä asiakohdasta käydään keskustelua enintään kello 14.30 saakka. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annetussa ajassa käydä loppuun, keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja keskustelua jatketaan päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan eli 4. asiakohtaan.

Keskustelu

14.02 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Esityksen taustalla on luottolaitosdirektiivi. Valtaosa direktiiviin sisältyneistä velvoitteista laitettiin toimeen vuonna 2014 säädetyllä luottolaitoslailla.

EU-lainsäädäntöön sisältyy optiona niin sanotun harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen asettaminen pankeille ja sijoituspalveluyrityksille. Tätä esitystä on valmisteltu valtiovarainministeriössä jo vuoden päivät, [Hälinää — Puhemies koputtaa] ja huolellisen valmistelun jälkeen olemme nyt tuoneet tämän teidän eli eduskunnan käsittelyyn. Minä pidän esityksen antamista hyvin perusteltuna, sillä myös OECD ja Euroopan keskuspankki ovat nostaneet esille huomionsa siitä, että muut Pohjoismaat ja valtaosa unionin jäsenvaltioista ovat sisällyttäneet puskurin kansalliseen lainsäädäntöön.

Ennen itse hallituksen esityksen sisällön käsittelemistä pari sanaa pankkijärjestelmämme tilasta. Tämä esityshän käsittelee ennen kaikkea niitä työkaluja, joiden tavoitteena on vahvistaa rahoitusjärjestelmämme vakautta... [Hälinää]

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, pahoittelen, odotatteko hetken. — Hyvät edustajat, pyydän teitä siirtämään nämä kaikki muut keskustelut tämän salin ulkopuolelle. Keskitytään täällä tähän asiaan.

Eli tavoitteena on siis edistää vakautta. Vaikka nyt esitämme uuden vakaustyökalun käyttöönottoa, on Suomen pankkijärjestelmä hyvässä kunnossa ja vakavaraisuus Suomen pankkijärjestelmässä on vahvaa. Pankit ovat hoitaneet asioitaan erinomaisesti, ja siitä kii-

tos heille. Tällä hetkellä vaarallisia epätasapainotiloja ei ole meidän pankkijärjestelmässämme nähtävissä. Meidän tehtävämme on kuitenkin varmistaa, että rahoitusjärjestelmämme säilyy vakaana tulevaisuudessakin ja että viranomaisillamme on riittävät vakaustyökalut käytössään. Kyse on viime kädessä suomalaisen veronmaksajan ja yritystemme tilanteen turvaamisesta, kun kansantaloutemme vakaus voidaan turvata parhaalla mahdollisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Luottolaitoslakiin lisättäisiin esityksellä tarpeelliset säännökset rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävästä lisäpääomavaatimuksesta eli järjestelmäriskipuskurista. Lakiin tuotavalla uudella lisäpääomavaatimuksella katettaisiin suhdannevaihteluista riippumattomien eli pitkäaikaisten rahoitusjärjestelmää tai kokonaistaloutta uhkaavien tekijöiden muodostamaa riskiä. Puskurin tavoitteena on vähentää tallettajien ja veronmaksajien riskejä pankkikriisien vaikutuksilta, sillä puskurilla pyritään kattamaan riskejä, joita pankkijärjestelmän rakenteesta voi aiheutua koko rahoitusjärjestelmälle ja kansantalouden vakaudelle.

Meidän on huomattava, että ehdotetut vaatimukset eivät tule suoraan lain nojalla sovellettaviksi vaan Finanssivalvonnan johtokunta päättäisi mahdollisen lisäpääomavaatimuksen asettamisesta jokaisen luottolaitoksen osalta erikseen. Mikäli Finanssivalvonta päättäisi asettaa vaatimuksen voimaan, olisi luottolaitoksilla aikaisempien pääomavaatimusten lisäksi oltava ydinpääomaa 1—5 prosenttia järjestelmäriskin kattamiseksi. Jos Finanssivalvonta päättäisi myöhemmin asettaa lisäpääomavaatimuksen, olisi sillä kuitenkin valtiovarainministeriön arvion mukaan vähäinen vaikutus talouskasvuun sekä kotitalouksien ja yritysten luoton saantiin.

Arvoisa puhemies! Vielä totean sen, että meidän järjestelmämme on siis tällä hetkellä vakaa eikä ole näkyvissä riskejä. Viime aikoina — Nordean kiitettävän päätöksen jälkeen, kun he päättivät siirtää pääkonttoritoimintonsa Suomeen — on käyty keskustelua pankkijärjestelmään liittyvistä riskeistä. Tämä esitys ei ole liitännäinen Nordean päätökselle. Tämä on ollut vuoden valmistelussa ja perustuu EU-lainsäädäntöön. Muutenkin voi yleisesti sanoa, että Nordean tulo Suomeen ei merkittävällä tavalla lisää meidän pankkisektorimme riskejä. Meillä on eurooppalainen pankkijärjestelmä kriisinratkaisumekanismeineen ja kriisirahastoineen sekä Euroopan keskuspankin valvontoineen, jota sitten kotimaan viranomaiset hoitavat, joka luo vakautta, uskottavuutta ja jonka tavoitteena on vähentää riskejä. Ja tarvittaessa tämä järjestelmä pystyy myöskin kriisejä ratkomaan.

Pidän tätä perusteltuna ja eurooppalaisen yleisen linjan mukaisena.

14.08 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Todellakin silloin, kun on rauhan aika ja tyyntä ja tyventä, on aihe miettiä myös myrskyvaihtoehtoja, ja tässä mielessä myös pankkisektorin riskien läpikäynti Suomessa on perusteltua. Kun julkisessa keskustelussa on paljon ollut huolta ja huomiota nimenomaisesti tavallisten kansalaisten asuntoluototuksesta, on kuitenkin aihe palauttaa mieleen, että Suomessakin 90-luvun alun pankkikriisin ajalta tappiot tulivat yritysluototuksesta. Pankkien, rahalaitosten, tappiot yksityisen sektorin asuntoluototuksesta ovat olleet hyvin minimaalisia. Näin tässäkin keskustelussa on siis aihe korostaa sitä, ettei käy niin, että lähdetään tekemään ratkaisuja, jotka heikentävät tavallisen kansalaisen mahdollisuuksia hankkia asunto, ja kohdisteta näitä toimia luottokelpoisuuden tai riskienhallinnan merkeissä niin, että siinä kärsijänä ovat tavalliset asuntoluottojen hakijat. Siis riskien todellinen arvio on se, joka täytyy tehdä, eikä niin, että nämä kiristävät toimet suuntautuvat tavallisiin kansalaisiin niissä olosuhteissa, että tavallisella

kansalaisella ei ole todellisesti kyse keinotteluluontoisesta toiminnasta. Siksi toivonkin, että tämän käsittelyn yhteydessä valiokunta ja eduskunta käyvät lävitse nämä todelliset riskipainot, jotka pankeilla on luototuksestaan, ja katsotaan tarkasti, mikä osuus siellä on esimerkiksi asuntoluototuksen puolella todellista riskiä ja mikä osuus on yritystoimintaan liittyvää riskiä.

14.10 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että Euroopan unionin direktiivistä lähtien lähdetään siitä, että eurooppalaista pankkijärjestelmää vahvistetaan. Vaikka, niin kuin valtiovarainministeri Orpo totesi, suomalaiset pankit ovat tällä hetkellä vakaita ja hyvässä kunnossa, niin kaikkien tiedossa on, että kaikki eurooppalaiset pankit eivät välttämättä ole hyvässä kunnossa. Meidän lähialueillamme saattaa tapahtua hyvinkin poikkeavia tapahtumia, jotka vaativat ja edellyttävät, että suomalainen pankkijärjestelmä pystyy vastaamaan omasta kansallisesta luotonannosta ja toimimaan sillä tavalla, että täällä kaikki asiat hoituvat hyvin.

Toivon, että kun valiokunta tätä sitten käsittelee, varmistetaan se, että erityisesti Nordeaan suurena pankkina liittyvät uudet riskit tulevat siellä selkeästi huomioiduiksi ja tässä kokonaisuudessa voimme kaikki sitten nukkua yömme rauhassa, kun tällainen suurpankki on tänne Suomeen saatu, mikä on hieno asia.

14.11 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Sinänsähän tällä esityksellä annetaan Finanssivalvonnalle uusi työkalu tarvittaessa turvata sitten pankkien tämmöistä riskinsietokykyä. Sinänsä varmasti ymmärrämme historiaa — lähihistoriaa ja vähän kauemmaskin kurkistaessa — että tämänkaltaiset mekanismit ovat tarpeen, koska meillä on ikäviä kokemuksia finanssikriisistä, jossa tosiasiassa kävi niin, että pankkien riskit siirtyivät veronmaksajien maksettaviksi, ja näinhän ei missään nimessä pidä olla, ei saa olla eikä voi olla tulevaisuudessakaan, ja siksi tämänkaltaisia työkaluja on hyvä ja pakko kehitellä ihan tietynlaisen vakauden turvaamiseksi.

Voin osaltani tässä puheenvuorossa myös yhtyä niihin terveisiin, joita täällä esitettiin valiokuntakäsittelyn suhteen. Varmaan on hyvä ja paikallaan katsoa sitten kaiken kaikkiaan tätä analyysia, että mistä nämä pankkien riskit tosiasiassa isoimmiten muodostuvat, mutta sinänsä ymmärrän tämän säätelyn taustan sen tarpeen johdosta, joka nimenomaan finanssikriisistä on lähtenyt, ja myös niiden kehittämistarpeiden näkökulmasta, mitä meillä kaiken kaikkiaan on pankkijärjestelmämme riskien hallitsemiseksi ja nimenomaan sijoittajavastuun vahvistamiseksi.

14.12 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Luottolaitostoiminnasta annettua lakia tarkennetaan ja luodaan lisäinstrumentteja sille, että voidaan hallita mahdollisia kriisejä tulevaisuudessa paremmin. Mutta kun katsoo tätä eurooppalaista pankkijärjestelmää, voi suoraan sanoen kaunistelematta sanoa, että se ui syvällä velkojen suossa eikä varmaan sieltä lähivuosina pääse nousemaan. Euroopan keskuspankkihan tunnetusti lyö vauhtia lisää, kun markkinoille dumpataan rahaa jatkuvasti lisää ja korko on edelleen nolla. Varmaan jokainen ison pankin johtaja ymmärtää, että kysymyksessä on eräänlainen poikkeustilanne koko ajan.

Tässä yritetään hoitaa järjestelmäriskiä, joka on aivan jättiläismäisen suuri. Jokainen tietää, että näillä pienillä muutamilla murusilla, mitä tänne ollaan lisäämässä, ei ole kriisin tullen mitään merkitystä. Euroopan pankithan ovat keräämässä sitä kriisirahastoa noin 50

miljardia euroa, ja siihen ei tarvita kuin yksi eurooppalainen pankki, joka menee nurin — sen ei tarvitse olla edes iso — niin silloin koko rahasto on käytetty. Toivoisin, että kun valtiovarainministeri asioi Ecofinin kokouksissa ja monessa muussa paikassa, hän pitää yllä tässä asiassa sitä suomalaista näkökulmaa, että ei missään tapauksessa Suomen vastuita lisätä tässä asiassa vaan jokainen maa kantaa pankkiriskinsä itse.

Kolmas asia on sitten talletussuoja: Kun tavallisen ihmisen rahat on talletettu pankkiin, ne palkalla tai eläkkeellä saadut pienet roposet siellä, niin niistä ei ruvettaisi sitten maksamaan näille suurille pankeille niitä valtavia riskejä, jotka ne ovat pörsseissä keinottelemalla hankkineet ja tehneet semmoisia manööverejä, jotka eivät varmasti kaikki päivänvaloakaan kestä. Toivoisin, että tässä asiassa pidetään suomalaisten ihmisten puolta, ettei näihin ylettömiin vakuuksiin ja erilaisiin riskijärjestelmiin lähdetä mukaan vaan pidetään siitä kiinni, että me huolehdimme talletussuojan itse ja pidämme pankkimme kunnossa, ja jos jossakin Etelä-Euroopan maassa menee kaikki päin honkia, niin siihen konkurssipesään emme ole osallisia.

14.14 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Asia on juuri niin kuin ministeri Orpo sanoi: tämä lainsäädäntö ei liity ajankohtaiseen Nordean tilanteeseen ja sinänsä tervetulleeseen saapumiseen Suomeen. Mutta se onkin nyt syy siihen, että me käymme tätä lähetekeskustelua harvinaisen huonolla keskusteluaineistolla, koska tätä muuttunutta tilannetta ei näissä hallituksen esityksen perusteluissa mainita. On tietenkin selvää, että valiokuntakäsittelyssä päästään paremmin kiinni siihen, mikä on tämänhetkinen riskitilanne Nordean tulon jälkeen. Ja auta armias, voihan Suomeen tulla vielä lisääkin suuria pankkeja. Kuinka me sitten vastaamme näihin riskeihin — positiivinen ongelma periaatteessa sekin.

Ministeri vetosi siihen, että kriisinhallintamekanismit ovat meillä käytössä. Itse näkisin asian niin, että rakennelma on vielä aika voimakkaasti kesken. Viime viikolla Luxemburgissa kokoontui euroryhmä, ja siellä keskusteltiin EVM:n tulevaisuudesta. Puheenjohtaja Dijsselbloem sanoi, että siitä oltiin yhtä mieltä, että EVM tulevaisuudessa olisi tämän pankkien kriisirahaston viimekätinen julkinen takaaja. Tämä kuulostaa minusta yhteisvastuun lisäämiseltä, ja minusta yhteisvastuuta tarvitaan juuri näitten finanssikriisien estämiseksi. Mutta voisiko ministeri selventää sitä, että jos hallituksen linja on yhteisvastuun välttäminen, niin millä tavalla tämä EVM:n takuurooli siihen istuu?

Sinänsä Suomen etu on edistää pankkiunionia ja talletussuojaa, ja olemme, ikävä kyllä, nyt kaksi ja puoli vuotta saaneet kuulla sitä, että asiassa ei voida edetä, kun eräät maat eivät hoida pankkijärjestelmäänsä kuntoon. Olisiko nyt, ministeri Orpo, kuitenkin tilanne se, että ne maat, joissa tämä talletussuoja on kunnossa, voisivat yhdessä toimia, mutualisoida sen riskin keskenään, ja muut tulevat sitten mukaan, kun ehtivät kyytiin?

14.16 **Ville Skinnari sd:** Arvoisa puhemies! Sinänsä tämä lähetekeskustelu, kuten edustaja Harakka totesi, on hyvin aiheellinen. On aivan selvää, että Finanssivalvonta, jos kuka, tarvitsee uusia työkaluja. Se on hyvä lähtötilanne. Mutta kuten tässä keskustelussa on tullut jo moneen otteeseen esille, meidän pitää elää sitä maailmaa, mikä on tässä ja nyt ja miltä tulevaisuus näyttää. Otan itsekin tämän Nordean tapauksen esille sillä tavalla ensinnäkin todeten, että minusta on hyvä asia, että Nordea tulee Suomeen. Tilanne on kuitenkin se Nordean osalta, että riskejä on olemassa paljon. Esimerkiksi Tukholmassa asuntomarkkinat ovat ylikuumentuneet. Mitä tapahtuu, jos Tukholman kupla puhkeaa?

Aivan kuten edustaja Harakka aloitti, niin kysyn samaa asiaa vähän toisella tavalla: Oletteko te, arvoisa ministeri, pohtinut sitä tilannetta, että Nordean lisäksi tulee myös toinen pohjoismaalainen rahoituskonserni Suomeen? Oletteko te miettinyt tällaista vaihtoehtoa? Mitä se tarkoittaisi ja mihin toimenpiteisiin aiotte silloin ryhtyä?

14.18 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Olemme varmaan yhtä mieltä siitä, että sellaiset toimenpiteet, joilla vältetään uusia finanssikriisejä, ovat aina hyviä. Mutta vanha sanonta on, että mitalilla on kaksi puolta. Niin on rahalla ja rahoituksessakin. Tässä on useissa puheenvuoroissa kannettu huolta tavallisesta kansalaisesta. Siinä yhteydessä sopinee pohtia, mitä sillä tarkoitetaan. Kuka on se tavallinen kansalainen ja kuka on se epätavallinen kansalainen? Entä pienyrittäjä, joka tarvitsee rahoitusta, onko hän tavallinen vai epätavallinen kansalainen? Nyt lakiin lisättäisiin säännökset erityisestä lisäpääomavaatimuksesta, jolla katettaisiin pitkäaikaisten ja suhdannevaihteluista riippumattomien rahoitusjärjestelmää tai kokonaistaloutta uhkaavien tekijöiden muodostamaa riskiä. Kysyn ministeriltä: vaikeutuuko pienyrittäjien luotonsaanti näiden lisädirektiivijärjestelyjen jälkeen?

14.19 **Harri Jaskari kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ollaan nyt, arvoisat kollegat, ensinnäkin tyytyväisiä siitä, että Suomeen on tulossa pankkeja ja Suomi on tulossa siihen keskittymään pankkipuolella. Nythän on mielenkiintoinen tämä keskustelu, kun meillä pitkän aikaa, monta vuotta sanottiin, että ei oikein minkäänlaista yhteisvastuuta. Nyt kun Suomeen on ruvennut tulemaan tietyllä tavalla pääomia, yrityksiä ja pankkeja, nyt me rupeamme puhumaan, että yhteisvastuussa on jotain hyviäkin piirteitä. Tämä keskustelun muutos on jännä.

Olisin arvoisalta ministeriltä kysynyt kahta asiaa, vähän samalla tavalla kuin edustaja Östman: nyt kun täällä todellakin tulee tiettyihin systeemiriskisiin pankkeihin lisäpääomavaatimuksia, niin onko tässä myöskin se riski, että yritysrahoituksen saatavuus voi heikentyä, koska tietyllä tavalla täytyy laittaa rahaa suojaamaan, että näitä riskikeskittymiä ei tulisi?

Toinen keskustelu tulee varmaan olemaan se Fivan, Finanssivalvonnan rooli. Kuinka paljon Finanssivalvonnalle annetaan suoraan mahdollisuuksia puuttua nopeasti? Onko se myöskin sellainen tekijä, joka kenties heikentää pankkien mahdollisuutta tulla, jos annetaan nopeasti mahdollisuus puuttua, mikä muuttaa toimintaympäristöä? Fivan rooli suhteessa lainsäädäntöön olisi tietysti mielenkiintoista tietää.

14.20 **Matti Vanhanen kesk:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on hyvä panna merkille se, että elämme nyt Suomessa sillä tavalla vakaata talouden aikaa, että tämänkaltaisia muutoksia voidaan tehdä ilman että niistä aiheutuu mitään erityistä hermostumista missään. Itse näen tämän ennalta ehkäisevänä toimenpiteenä. Tämä antaa mahdollisuuden Finanssivalvonnalle pankkikohtaisesti esittää lisäpääomavaatimuksia ja sillä tavalla tietysti ohjata kyseisen pankin riskinottoa.

Meidän pitää myös olla avoimia sille, että tällä hetkellä ehkä ainoa iso mittari, joka tietyllä tapaa vilkuttaa keltaista meidän taloudessamme, on kotitalouksien velkaantuminen. Se on tosiasia. Asuntoluototuksen suhteen minusta on ylläpidettävä tervettä ennalta säästämisen ja omavastuun vaatimusta. Nykyään ei voi välttyä siltä käsitykseltä, että sitä pyritään kiertämään sillä, että yhtiölainojen osuus kasvaa, jopa tontteja rahoituksessa lainoitetaan erikseen, autotalliosakkeita erikseen, eli tuntuu, että eri tavoin kierretään kokonaisve-

lan määrää. Siksi on tarpeellista, että Finanssivalvonnalla on tällainen tämän lain myötä tuleva mahdollisuus käydä rakentavaa vuoropuhelua pankin kanssa sen luototuspolitiikasta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin.

14.22 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tällä esityksellä tosiaankin annetaan Finanssivalvonnalle mahdollisuus harkita lisäpääomavaatimuksen lisäämistä, ja tällainen harkinnanvarainen lisäpuskuri saattaa olla toki tarpeenkin. Mutta aivan niin kuin täällä edustajat Jaskari ja Östman ovat miettineet, onko mahdollista, että tällä on kuitenkin sitten heijastusta talouskasvuun lyhyellä ajalla? Ja sitten kuinka paljon tällä voi olla vaikutusta esimerkiksi luottojen korkojen tasoon, koska todennäköisesti viime kädessä kuitenkin yritykset ja tavalliset kansalaiset ovat ne, jotka ovat sitten nämä lisääntyneet kulut maksamassa?

Noissa pankkien lausunnoissa tulee esille se huoli siitä, että suomalaisten pankkien taseet ovat koko lailla toisentyyppisiä kuin monien eteläeurooppalaisten ja keskieurooppalaisten riskipankkien taseet. Meillä esimerkiksi asuntolainojen osuus on kohtuullisen suuri tavallisten pankkien taseissa, ja suomalainen on se, joka vaikka hampaat irvessä maksaa sitten sen asuntolainansa, ja niitten riskitaso on varsin matala. Siinä mielessä ymmärrän kyllä tämän pankkien valituksen tästä, että jollakin tavalla niille nyt tässä tulee ylimääräistä maksettavaa.

Mutta aivan niin kuin täällä muutamissa puheenvuoroissa, haluaisin tässä yhteydessä myöskin puhua tästä kriisinhallinta-arkkitehtuurista laajemminkin eurooppalaisella tasolla ja siitä, että meillä on otettu nyt aika myötäsukaisia kantoja sen suhteen, että edetään kohti yhteistä talletussuojaa tietyillä edellytyksillä. Kuitenkin näyttää siltä, että tämä lainsäädäntö on monissa maissa hyvin keskeneräisesti laitettu toimeen, ja meillä on paljon evidenssiä siitä, kuinka edelleenkin siellä on mukana pankkeja, joilla on korkeat riskitasot ja joitten taseita ei suinkaan ole vielä laitettu kuntoon. Mielelläni kuulisinkin ministerin näkemyksiä vähän tarkemmin myöskin tästä puolesta, [Puhemies koputtaa] elikkä tämä eurooppalaiseen kriisinhallintarakenteeseen... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

14.24 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa puhemies! Se seikka, että Suomen pankkisektori hurjasti kasvaa suhteessa bkt:hen, kun Nordea tulee meille, ei tarkoita sitä, että Suomen pankkisektori on huonommassa kunnossa. Suomen pankkisektori on hyvässä kunnossa, ja meillä on tilanne hyvä ja ei ole syytä erityiseen huoleen. Mutta Euroopan osalta tietenkin riskien vähentäminen on tärkeätä. Minusta tämä liittyy myöskin aina tärkeään omavastuun ensisijaisuuteen. Ei pidä antaa siimaa sille, että esimerkiksi vaikka italialaiset pankit haluaisivat, että perustettaisiin jonkinlainen eurooppalainen roskapankki, jonne sitten siivottaisiin eurooppalaisten kurapankkien riskit. Sille ei pidä antaa pienintäkään siimaa, ja silloin myöskin on tärkeätä, että Suomi itse hoitaa mallikkaasti oman pankkisektorinsa, joka on kunnossa, ja silloin meidän puhevaltamme on näissä asioissa aina vahvempi.

14.25 **Mauri Pekkarinen kesk:** Arvoisa puhemies! Viime vaalikauden roolistani johtuen oikeastaan ensin toteamus ja sitten kysymys.

Toteamus ensinnäkin: Viime vaalikauden aikaan tai kriisin jälkeen oikeastaan tehtiin ratkaisuja, joilla sekä parannettiin kansallista näitten kriisien sietokykyä läpi Euroopan — näin toimittiin — että tehtiin myös sitten näitä yhteisiä toimia. Yhteisiin toimiin liittyi

muun muassa sekä kansallinen että eurolaajuinen kriisinhallintajärjestelmä kriisirahastoineen. Siinähän tietysti valtioiden veronmaksajien kontolta siirrettiin pankkien asiakkaitten kontolle vastuuta. Tuo ratkaisu tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jos jossakin maassa euroalueella tapahtuu iso kriisi, sen viimekätiset maksajat eivät ole Euroopan valtioiden veronmaksajat, vaan kaikkien Euroopan maiden, myös Suomessa, pankkien asiakkaat osallistuvat silloin sen vaikkapa portugalilaisen kriisiin ajautuneen pankin ongelmien hoitamiseen. Tätähän tarkoitti kriisinratkaisujärjestelmä ja tämä 55 miljardin euron kriisirahasto.

No nyt sitten, kun edetään tästä eteenpäin, tuleekin tavallaan kysymys vastaan, että kun se backstop, se perälauta, jäi päättämättä, miten se rakennetaan, ja kun talletussuojajärjestelmä jäi rakentamatta, miten se rakennetaan. Tässä yhteydessä uskon, että eduskuntaa kiinnostaa, kuinka selkeä periaatteellinen linja Suomen hallituksella on suhtautumisessa näihin sekä talletussuojajärjestelmään että ennen kaikkea nyt tämän perälaudan hoitamiseen. Siis perälauta tarkoittaa sitä, että kun ei se 55 miljardia riitä itse asiassa mihinkään, hoidetaanko se tällä samalla tavalla kuin on tämä kriisirahasto, jolloin eurooppalaisten pankkien asiakkaat siihen osallistuvat, vai hoidetaanko, niin kuin täällä vilahti se asia esille, tämä EVM:n kautta, koska EVM:n kautta hoidettuna kaikkien maiden valtioiden veronmaksajat osallistuvat tämän homman hoitoon.

Puhemies Maria Lohela: Keskustelulle tältä erää varattu aika alkaa lähestyä loppuaan, joten tähän nyt ministeri Orpon puheenvuoro, 3 minuuttia. Muihin puheenvuoroihin palataan sitten myöhemmin.

14.27 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Erittäin hyviä puheenvuoroja, kiitos niistä. Paljon kysymyksiä, koetan tiivistää vastaustani.

Ensinnäkin eurooppalaisesta tilanteesta: Kuten edustaja Pekkarinen totesi, viime kaudella pankkikriisien keskellä ja niiden jälkeen me olemme rakentaneet kriisinhallinta- ja ratkaisumekanismeja. Voi olla tyytyväinen, että ne ovat olemassa ja että me olemme osa pankkiunionia. Se keskeinen ajatus on ollut, että veronmaksajien ja pankkien kohtalonyhteys katkaistaan. Eli kun liian usein, meilläkin kotimaassa on tietoa siitä, pankkikriisin jäljiltä veronmaksajat olivat ne, jotka maksoivat laskun, niin tämä kohtalonyhteys on pyritty katkaisemaan. Ja kun meillä on iso eurooppalainen järjestelmä, niin silloin myöskin, jos jossakin kriisi käy, se jakaantuu todella laajasti koko euroalueelle. Tämä on toiminut nyt jo menestyksekkäästi Espanjan osalta: viime keväänä tehtiin kriisinhallintamekanismin kautta onnistunut pankin järjestely. Italiassa on kaksi ongelmapankkia hoidettu, toinen meni vähän rimaa hipoen siinä, voivatko veronmaksajat osallistua, mutta Italiassakin on siis edetty ongelmien ratkaisussa. Eurooppalainen pankkijärjestelmä, edustaja Hoskonen, on paljon paremmassa kunnossa kuin mitä se oli esimerkiksi vuosi kaksi kolme sitten ja menee parempaan suuntaan näiden järjestelmien myötä. Eli on valvontaa sekä mekanismeja myöskin ratkaista ongelmia, ja on ollut kykyä ja näyttöä nyt siitä, että nämä toimivat.

Sitten tämä tuleva eli pankkiunionin kehittäminen kokonaisuudessaan: Riskejä alas, se on meidän ensimmäinen tavoitteemme. Riskejä alas. Ja meillä on selkeä kanta siitä, että talletussuojajärjestelmä voidaan ottaa käyttöön vasta, kun riskitasot ovat merkittävästi nykyistä alempana. Minusta se on ehdottomasti myöskin suomalaisten etu, että jonain päivänä nämä riskit olisi painettu alas ja meillä olisi niin terve pankkisektori eri puolilla, että talletussuojajärjestelmä voisi olla silloin käytössä. Mutta nyt on selvää, että vastuullisuutta

tätä kautta ei voida lisätä ennen kuin riskit on merkittävällä tavalla saatu vähentymään. [Eero Heinäluoma: Oikein!]

EVM:n, Euroopan vakausmekanismin kehittämisestä todellakin puhuttiin: Ehkä Dijsselbloemin kommentti kuvaa sitä, että mielipiteitä oli yhtä paljon kuin puhujia, mutta siitä on yhteinen näkökulma, että se toimii hyvin ja siihen ollaan tyytyväisiä. Se on ennen kaikkea tarkoitettu talouskriisien ratkaisuihin eri maissa, ei niinkään pankkikriisien vaan maita koskevien talouskriisien. Sille pitää antaa vahvemmat työkalut, ja se pitää pitää itsenäisenä. Tästä voitaisiin mielellään keskustella joskus pidempäänkin.

Sitten nämä vaikutukset: Siis tallettajien riski pienenee. Siis tallettajien riski pienenee, omistajien vastuu kasvaa, ja se ei ole vähäinen. Jos oman pääoman vaadetta nostetaan 1:stä 5:een, se ei ole vähäinen, se on merkittävää, koska pankit käyttävät niin valtavaa lainavipua omassa toiminnassaan. Mutta omistajien riski on se, joka kasvaa. Tällä ei pitäisi olla vaikutuksia kotitalouksien lainansaantiin tai sen hintaan, mikä on hyvä asia. Eli riskejä vähennetään koko järjestelmästä. Se on viime kädessä veronmaksajan ja pankin asiakkaan, tallettajan tai pankin asiakasyrityksen, etu.

Puhemies! Uskon, että tästä tulee hyvä valiokuntakäsittely ja sitten pystytään paneutumaan myöskin tähän Nordea-kysymykseen, koska se tuli nyt niin tähän samaan aikaan.

Puhemies Maria Lohela: Nyt keskustelu keskeytetään. Tätä keskustelua jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 14.31.

Keskustelua jatkettiin kello 17.33.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatketaan aiemmin tässä istunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.